॥३॥ ४॥ संज्ञाबुद्धयः ॥५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ १०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥ १५॥ १६॥ १८॥ १९॥ २०॥ २१॥ २२॥ २३॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥

दत्तं किं फलवद्राजन्निह लोके परत्र च ॥ भवतः श्रोतुमिच्छामि तन्मे विस्तरतो वद ॥३॥ भीष्म उवाच इममर्थं पुरा पृष्टो नारदो देवदर्शनः ॥ यदुक्तवानसौ वाक्यं तन्मे निगदतः शृणु ॥४॥ नारद उवाच अन्नमेव प्रशंसंति देवा ऋषिगणास्तथा ॥ लोकतंत्रं हि संज्ञाश्च सर्वमन्ने प्रतिष्ठितं ॥५॥ अन्नेन सदृशं दानं न भूतं न भविष्यति ॥ तस्मादन्नं विशेषेण दातुमिच्छंति मानवाः ॥६॥ अन्नमूर्जस्करं लोके प्राणाश्चान्ने प्रतिष्ठिताः ॥ अन्नेन धार्यते सर्वं विश्वं जगदिदं प्रभो ॥७॥ अन्नाद्गृहस्था लोकेस्मिन् भिक्षवस्तापसास्तथा ॥ अन्नाद्भवंति वै प्राणाः प्रत्यक्षं नात्र संशयः ॥८॥ कुटुंबिने सीदते च ब्राम्हणाय महात्मने ॥ दातव्यं भिक्षवे चान्नमात्मनो भूतिमिच्छता ॥९॥ ब्राम्हणायाभिरूपाय यो दद्यादन्नमर्थिने ॥ विदधाति निधिं श्रेष्ठं पारलौकिकमात्मनः ॥१०॥ श्रांतमध्वनिवर्तंते वृद्धमर्हमुपस्थितं ॥ अर्चयेद्भूतिमन्विच्छन् गृहस्थो गृहमागतं ॥ क्रोधमुत्पतितं हित्वा सुशीलो वीतमत्सरः ॥ अन्नदः प्राप्नुते राजन् दिवि चेह च यत्सुखं ॥१२॥ नावमन्येदभिगतं न प्रणुद्यात्कदाचन ॥ अपि श्वपाके शुनि वा न दानं विप्रणश्यति ॥१३॥ यो दद्यादपरिक्लिष्टमन्नमध्वनिवर्तते ॥ आर्तायादृष्टपूर्वाय स महद्धर्ममाप्नुयात् ॥ पितॄन्देवानृषीन्विप्रानतिथींश्च जनाधिप ॥ यो नरः प्रीणयत्यन्नैस्तस्य पुण्यफलं महत् ॥१५॥ कृत्वातिपातकं कर्म यो दद्यादन्नमर्थिने ब्राम्हणाय विशेषेण न स पापेन मुह्यते ॥ ब्राम्हणेष्वक्षयं दानमन्नं शूद्रे महाफलं ॥ अन्नदानं हि शूद्रे च ब्राम्हणे च विशिष्यते ॥१७॥ न पृच्छेद्गोत्रचरणं स्वाध्यायं देशमेव च ॥ भिक्षितो ब्राम्हणेनेह दद्यादन्नं प्रयाचितः ॥१८॥ अन्नदस्यान्नवृक्षाश्च सर्वकामफलप्रदाः ॥ भवंति चेह चामुत्र नृपतेर्नात्र संशयः ॥ आशंसंते हि पितरः सुवृष्टिमिव कर्षकाः ॥ अस्माकमपि पुत्रो वा पौत्रो वान्नं प्रदास्यति ॥२०॥ ब्राम्हणो हि महद्भूतं स्वयं देहीति याचति ॥ अकामो वा सकामो वा दत्वा पुण्यमवाप्नुयात् ॥ ब्राम्हणः सर्वभूतानामतिथिः प्रसृताग्रभुक् ॥ विप्राय दधि गच्छंति भिक्षमाणा गृहं सदा ॥ सत्कृताश्च निवर्तंते तदतीव प्रवर्धते ॥ महाभागे कुले प्रेत्य जन्म चाप्नोति भारत ॥२३॥ दत्वा त्वन्नं नरो लोके तथा स्थानमनुत्तमं ॥ नित्यं मिष्टान्नदायी तु स्वर्गे वसति सत्कृतः ॥ अन्नं प्राणा नराणां हि सर्वमन्ने प्रतिष्ठितं ॥ अन्नदः पशुमान्पुत्री धनवान्भोगवानपि ॥२५॥ प्राणवांश्चापि भवति रूपवांश्च तथा नृप ॥ अन्नदः प्राणदो लोके सर्वदः प्रोच्यते तु सः ॥२६॥ अन्नं हि दत्वातिथये ब्राम्हणाय यथाविधि ॥ प्रदाता सुखमाप्नोति दैवतैश्चापि पूज्यते ॥२७॥

Digitized by Google